

Pvm/Datum/Date

27.4.2020

Dnro/Dnr/DNo

2879/00.00.01.00.00/2020

Maa- ja metsätalousvaliokunta

mmv@eduskunta.fi

Maa- ja metsätalousvaliokunta keskiviikko 29.04.2020 klo 09:00 / VNS 1/2020 vp / Asiantuntijapyyntö

Kirjallinen asiantuntijalausunto

Ruokavirasto kiittää mahdollisuudesta kirjallisen asiantuntijalausunnon antamiseen valtioneuvoston selonteosta koskien julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 2021-2024.

Ruokaviraston toimintamenomäärärahat vuosina 2021-2024

Ruokaviraston peruskehys vuosina 2021-2024 on noin 64-65 milj. euroa/vuosi.

Virastolla on lisäksi vuosittain käytettävissään valtiovarainministeriön (VM) virastolle osoittamia tuottavuuden edistämisen määrärahoja tietojärjestelmien kehittämiseen ja lisäksi maa- ja metsätalousministeriö (MMM) on osoittanut oman hallinnon alansa tuottavuusmäärärahaa viraston käyttöön. Näitä tuottavuusmäärärahoja virastolla oli vuonna 2019 käytettävissään yhteensä 6,6 milj. euroa ja vuonna 2020 yhteensä 7,8 milj. euroa. Ruokaviraston vuoden 2021 talousarvioehdotuksessa VM:n tuottavuuden edistämisen rahoitusta on huomioitu yhteensä n. 2,8 milj. euroa käynnissä oleville hankkeille. Ruokaviraston toimintamenoissa on lisäksi hallitusohjelman perusteella huomioitu vuosille 2020 ja 2021 uuden EU-tukiohjelmakauden tietojärjestelmätarpeisiin yhteensä 5 milj. euroa (2020: 1,75 milj. e; 2021: 3,25 milj. e).

Edelliseen hallituksen kehyspäätökseen verrattuna viraston talousarvioehdotuksessa on huomioitu vuodelle 2021 lisäyksenä harmaan talouden torjuntaan 150 000 euroa vuosille 2021 ja 2022, sekä tietojärjestelmien ylläpitoon ja jatkuvaan kehittämiseen 3,2 milj. euroa vuodelle 2021. Viimeksi mainittua määrärahatarvetta virasto esitti pysyvänä lisäyksenä kehukseensa, koska ylläpidon ja jatkuvan kehittämisen tarve on jatkuva.

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihe)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7

Pvm/Datum/Date

27.4.2020

Dnro/Dnr/DNo

2879/00.00.01.00.00/2020

Ruokaviraston toimintaedellytysten turvaamiseksi on virastolle osoitettu yhteensä viisi (5) milj. euroa vuosille 2019 ja 2020. Tällä rahoituksella virasto voi huolehtia perustehtävistään vuonna 2020 sekä suunnitella ja toteuttaa sopeuttamistoimenpiteet toimintansa ja taloutensa tasapainottamiseksi tulevalle kehyskaudelle. Tämän olemassa olevan sopeuttamistarpeen vuoksi virastossa on välttämätöntä noudattaa erittäin tiukkaa talous- ja rekrytointikuria sekä toteuttaa samalla muita suunniteltuja ja käynnissä olevia tulopohjan vahvistamista ja menojen karsimista koskevia sopeuttamistoimenpiteitä.

Ylimääräistä huolta ja lisähaasteita viraston taloustilanteeseen ja toiminnan sopeuttamiseen aiheuttaa COVID-19 -poikkeustilanne, joka on Ruokavirastossa edellyttänyt merkittäviä kriisiajan erityistoimia ja päätöksiä viraston toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi ja henkilöstön terveyden turvaamiseksi, esimerkkinä viraston suorittamien tarkastusten ja valvontatoimien rajaaminen vain välttämättömiin elintarviketurvallisuuden sekä kasvi- ja eläintautien torjuntaan liittyviin toimenpiteisiin. Tarkastusten ja analyysien vähenemisellä on vaikutusta viraston tulojen kertymiseen ja toisaalta myös niitä vastaavien menojen osittaiseen vähenemiseen. Nettovaikutusta on vielä vaikea ennustaa ja arvioida, sillä COVID-19 tilanteen muuttuminen ja kesto sekä niihin liittyvät hallituksen toimenpiteet vaikuttavat siihen olennaisesti. Vastaavia tulonmenetyksiä poikkeustilanteesta aiheutuu Ruokaviraston toimialan tehtäviä hoitavien aluehallintovirastojen (AVIt), ELY-keskusten ja kuntien toimintaan, ts. koko ruokaketjun viranomaistoimintaan.

Ruokaviraston tietojärjestelmien rahoitus

Ruokaviraston kehityksessä ei ole huomioitu uuden EU-ohjelmakauden tietojärjestelmien kehittämisen tarpeita edellä mainittua 5 milj. euron määrärahaa lukuun ottamatta. Näiden määrärahatarpeiden osalta käydään parhaillaan neuvotteluja VM:n kanssa tiedonhallintalain mukaisesti ja rahoituksen varmistuttua ne tuodaan viraston toimintamenomomentille vuosittaisessa talousarviomenettelyssä. Uuden EU-ohjelmakauden tarpeiden lisäksi VM:n kanssa käydään neuvotteluja myös hallinnonalan teknologiaympäristön uudistamishankkeen sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin toimijoiden luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan ja rekisteröinnin tarpeista.

Ruokavirastossa laaditun kehittämisen tiekartan mukaan tarve digitalisaation edistämiseksi vuoteen 2024 on mittava. Investointitarve kohdistuu jo neuvottelussa olevien hankkeiden lisäksi erityisesti elintarviketurvallisuuden sekä kasvintuotannon valvonnan digitalisaation edistämiseen sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin

Ruokavirasto

PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihe)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket

PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority

P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7

Pvm/Datum/Date

27.4.2020

Dnro/Dnr/DNo

2879/00.00.01.00.00/2020

sektorilla EU:n eläinterveysasetuksen ja pakollisten eläinrekisterien tuomiin muutoksiin. Näillä sektoreilla kehitysvelka on lähivuosina erityisen suuri. Lisäksi laboratorioissa syntyvän analytiikkatiedon tuottamisen, varastoinnin, hyödyntämisen ja järjestelmän resilienssin parantamiseksi tarvitaan digitalisaation lisäämistä, mikä hyödyntää myös uusien alustojen ja tiedon käyttöönoton hyödyntämistä valtion laboratorioden välillä.

Tietojärjestelmillä on Ruokaviraston yhteiskunnallisten tavoitteiden toteuttamisessa ja tehtävien asianmukaisessa ja onnistuneessa hoitamisessa keskeinen rooli, ja tämä näkyy myös viraston toimintamenojen käytössä ja määrärahatarpeissa. VM:n ja MMM:n vuosittaisilla tuottavuusmäärärahoilla on mahdollista toteuttaa hankkeita, joihin viraston peruskehys ei tällä hetkellä riitä. Uuden EU-ohjelmakauden kynnyksellä määrärahatarpeen arvioidaan kasvavan entisestään. Parhaat edellytykset tietojärjestelmätyöhön – sekä kehittämiseen että ylläpitoon – antaisi se, että viraston peruskehyksessä olisi pysyvä määräraha tähän tarkoitukseen. Vuoden 2021 osalta helpotusta on tuomassa edellä mainittu 3,2 milj. euron lisäys tietojärjestelmien ylläpitoon ja jatkuvaan kehittämiseen, mutta sen kertaluonteisuuden vuoksi haasteet rahoituksen osalta tulevat jatkumaan edelleen vuodesta 2022 eteenpäin.

CAP-uudistuksen valmistelu ei ole edennyt EU:n tasolla toivotulla tavalla, mutta Ruokavirasto tarvitsee joka tapauksessa järjestelmiensä ja toimintansa uudistustyöhön riittävän rahoituksen, jotta Suomi voi täyttää uudistuksen edellyttämät maksajaviraston velvoitteet, kuten tukien maksamisen oikein ja ajallaan tuensaajille. Uudistuksen toimeenpanon onnistunutta toteutusta voi vaarantaa se, että sen valmisteluun järjestelmämuutoksineen ei ole käytettävissä riittävää rahoitusta riittävän ajoissa; riskinä voivat olla esimerkiksi Suomelle kohdistetut rahoitusoikaisut, ellei uuden ohjelmakauden toimenpiteitä pystytä asianmukaisesti ja säädettyissä aikatauluissa toteuttamaan. Rahoituksen epävarmuus vaikeuttaa näiden monivuotisten hankkeiden suunnitelman mukaista toteuttamista, erityisesti valmisteluun tarvittavan osaavan henkilöstön varmistamista, ja saattaa heikentää myös hankkeisiin sitoutumista niiden toteuttamisessa mukana olevien toimijoiden taholta.

Ruokaviraston toimialan tehtäviä, joiden hoitamisesta virasto valtakunnallisena keskusvirastona vastaa, hoidetaan laajasti alue- ja paikallishallinnossa, ts. ELY-keskuksissa, Leader-toimintaryhmissä, aluehallintovirastoissa ja kunnissa. Näissä viranomaisissa ja toimijoissa käytetään Ruokaviraston tuottamia tietojärjestelmiä, joiden ylläpitokulut maksetaan Ruokaviraston peruskehyksestä. Ruokavirastossa ja sitä edeltäneissä virastoissa (Elintarviketurvallisuusvirasto ja Maaseutuvirasto) on

Pvm/Datum/Date

27.4.2020

Dnro/Dnr/DNo

2879/00.00.01.00.00/2020

otettu viime vuosien aikana käyttöön useita laajoja tietojärjestelmiä ja niihin liittyviä sähköisiä palveluita. Uudet tietojärjestelmät ovat usein edeltäjiään laajempia ja ne edellyttävät uusia ominaisuuksia (esim. EU:sta tulevat muuttuneet tai uudet vaatimukset). Ylläpitokuluja kasvattavat myös mm. yhteentoimivuuden, teknologian kehittymisen ja tietoturvan vaatimukset. Sähköisten asiointipalveluiden hyödyt realisoituvat järjestelmien loppukäyttäjille, mutta kulut maksaa Ruokavirasto. Ylläpitokuluihin ei ole Ruokavirastoa edeltäneille virastoille osoitettu määrärahalisäyksiä, vaikka kulut ovat tasaisesti kasvaneet. Vuoden 2021 talousarvioehdotuksessa huomioitu lisäys 3,2 milj. euroa helpottaa tilannetta vuoden 2021 osalta, mutta sen jälkeenkin haasteet jatkuvat, joten näiden kulujen kattamiseksi Ruokavirastolla olisi ollut tarve myös v. 2022-2024 kehystason korotukselle.

Ruokavirasto kiittää siitä, että sen rahoitustarpeet on nähty tärkeinä ja niitä on huomioitu valtion toiminnan ja talouden suunnittelussa ja rahoituksessa vuonna 2019 ja kehyskaudella. Ruokavirasto toivoo, että tämän lisäksi edellä tässä lausunnossa esille tuodut näkökohdat ja rahoitustarpeet viraston toiminnan turvaamiseksi otetaan huomioon maa- ja metsätalousvaliokunnassa ja eduskunnassa valtioneuvoston selontekoa käsiteltäessä.

Pääjohtaja

Antti-Jussi Oikarinen

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har uppsatts och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7